

Değerli Konuklar, Değerli Meslektaşlarım,

İnşaat Mühendisliği 18. Teknik Kongre ve Sergisine hoş geldiniz. Hepinizi İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu adına saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle bir teşekkür borcumu ödemek isterim. Tam 18 yıl sonra 18'incisini yapmakta olduğumuz Teknik Kongrenin gerçekleşmesini sağlayan, başta Yürütme Kurulu Başkanı değerli hocam Prof. Dr. Ahmet Cevdet Yalçiner olmak üzere tüm Yürütme Kuruluna, Düzenleme Kuruluna, Danışma Kuruluna ve Bilim Kuruluna şükranlarımı sunarım.

Ayrıca gerek yurt içinden gerekse yurt dışından kongremize katılıp değerli görüşlerini bizimle paylaşacak olan ve her biri kendi alanında bilime ve İnşaat Mühendisliğine büyük katkılar sağlamış olan çok kıymetli Çağrılı Konuşmacılarımıza, Oturum Başkanlarımıza, Panelistlerimize ve Panel Yöneticilerine, Tema Konuşmacılarına ve 3 gün boyunca bilimsel-mesleki çalışmalarını bizimle ve kamuoyu ile paylaşacak olan tüm bildiri sahiplerine teşekkürlerimi sunarım.

Tabi böylesi bir organizasyonun gerçekleşebilmesi, emek, çaba ve maddi kaynak gerektirmektedir. İnşaat Mühendisleri Odasının sınırlı bütçesine katkı koyan tüm sponsorlarımıza, profesyonel kadrolarımıza, emekçilerimize ve özellikle İstanbul Şubemize çok çok teşekkür ederim.

Değerli meslektaşlarım,

İsmini anmadan geçemeyeceğim bir kişi daha var. O da, Teknik Kongrenin yeniden yapılması fikrini ortaya atıp, büyük bir istek ve özveri ile Yürütme Kurulunda çalışan sevgili dostumuz ve yol arkadaşımız Levent Darı'dır.

Aramızdan ayrılalı tam 1 yıl oldu...

4 Kasım 2021'de kaybettiğimiz Levent Darı dostumuz bugün aramızda olmasa bile onun çalışmalarını başlattığı Teknik Kongrenin gerçekleşiyor olması, onun bu örgüt içerisinde hala yaşadığını ve yaşayacağını göstermektedir. Yönetim Kurulu olarak iyi bir mühendis, iyi bir yönetici ve iyi bir arkadaş kaybetmiş olmanın hüznünü hala yaşıyoruz.

O'nu saygıyla, minnetle ve çok büyük bir özlemle anıyorum.

Değerli konuklar, değerli meslektaşlarım,

İnşaat Mühendisliği Teknik Kongrelerinin yolculuğu bundan tam 60 sene önce, 1962 yılında başladı. 1980 askeri darbe dönemi hariç olmak üzere, 2 veya 3 yıllık periyotlarla 2004 yılına kadar süregeldi. 2004 yılında yine İstanbul'da gerçekleştirilen 17. Teknik Kongreden günümüze kadar 18 yıl geçti. Tabi ki bu zaman zarfında İnşaat Mühendisleri Odasının bilimsel ve teknik aktiviteleri durmamıştır. Tam tersine bu geçen zaman dilimi içerisinde İnşaat Mühendisliğinin bütün ana bilim dallarında ve alt uzmanlık alanlarında, İnşaat Mühendislerinin faaliyet gösterdiği her konuda onlarca sempozyum ve kongreler düzenlendi. Ülkemizdeki ve dünyadaki bilimsel ve teknik gelişmeler, araştırmalar, çalışmalar bu etkinliklerde irdelendi. Mesleki sorun ve sorumluluklar buralarda değerlendirildi.

İnşaat Mühendisleri Odası Türkiye'de inşaat mühendisliği meslek alanının tüm alt disiplinlerinde ciddi bir bilgi birikimini bünyesinde toplamıştır. Akademiden uygulamaya tüm meslektaşları buluşturan sempozyumlar, kongreler ve konferanslar, bu birikimi sağlayan başlıca Oda etkinlikleri olmuştur.

Meslek alanımızdaki güncel vakıf olmak, buna yönelik geliştirici çalışmalar yapmak, mesleğimize ve meslektaşlarımızın gelişimine verdiğimiz önemin bir ifadesi olmakla birlikte toplumsal sorumluluğumuzun da bir gereğidir.

Ancak geride bıraktığımız iki yılda, dünya çapında yaşanan salgın birçok etkinliği sekteye uğratmış, salgın nedeniyle pek çok etkinlik yapılamamış ya da çevrimiçi düzenlenmiş ve ne yazık ki Odamızın düzenlediği bilimsel etkinlikler de kaçınılmaz olarak benzer sorunlarla karşılaşmıştır. Bundan dolayı, önceki dönem Yönetim Kurulu, tüm dünyayı kasıp kavuran pandemi ve bunun yaratacağı olumsuz sonuçları değerlendirerek İnşaat Mühendisliği genelindeki bilimsel çalışmaların sunulabileceği ve ayrıca eğitim ve meslek yaşamıyla ilgili konuların ele alınabileceği genel bir platform olan Teknik Kongremizi yeniden düzenleme kararı almıştır. Ve belki de bu kongre, Teknik Kongrelerin bir daha uzun aralar vermeden belirli periyotlarla gerçekleştirilmesine vesile olacaktır. Çünkü her ne kadar alt alanlarda daha detaylı etkinlikler gerçekleştiriliyor olsa bile, İnşaat Mühendisliğinin bütününe kapsayan böylesi bir etkinliğin mesleğimiz ve meslektaşımız açısından önemli olduğunu düşünüyorum.

Değerli konuklar

Günümüz dünyası bilgi çağı olarak tarif edilmektedir. Her gün bilgi yeniden üretiliyor ve yaygınlaşıyor. Hemen her alanda bilimsel ve teknolojik çalışmalar baş döndürücü bir hızla geliyor. Yeni yöntemler, yeni malzemeler ufuk açıyor. Bilgisayar teknolojileri, yapay zeka uygulamaları her alanda olduğu gibi mühendislik alanında da sınırları zorluyor. Yeni yeni uzmanlıklar ve iş alanları orta çıkarken diğer yandan klasik mühendislik alanları ve mühendis tarif ve tanımları kaçınılmaz olarak değişiyor. Önümüzdeki birkaç on yıl içerisinde tamamıyla farklılaşmış mühendislik hizmet ve alanlarından bahsetmek kehanet sayılmayacaktır.

Ancak önemli olan bu gelişmeler yaşanırken yani bilimsel teknolojik ilerleme ve değişimler yaşanırken kimlerin faydalanacağı veya kimlerin lehine gelişmelerin yaşanacağıdır. Bilimsel ve teknolojik gelişmeler toplumların daha müreffeh, daha güvenli, daha insanca yaşamasını sağlayabilecek mi? Doğanın tahribatını engelleyip, insanın doğayla uyumlu sürdürülebilir yaşam çevreleri oluşturmaya imkan verecek mi? Yoksa bilim ve teknoloji tekelini elinde bulunduran ülkelerin, yönetimlerin, iktisadi kesimlerin varlıklarını devam ettirip yeniden üretmesini mi sağlayacak?

Sanırım bilgiyi ve tekniği değerlendirirken nerelerde nasıl ve hangi önceliklerde kullanılması gerektiğini de konuşmamız gerekmektedir. Nasıl ki, bir mühendis veya bilim insanı olarak bilime ve bilimin gerekliliklerine karşı sorumluluğumuz bulunuyorsa, bir aydın olarak topluma karşı sorumluluğumuz ise ürettiğimiz değerlerin nasıl kullanıldığının sorgulanmasını gerektirmektedir.

Değerli meslektaşlarım,

Günümüzü değerlendirirken bazen geriden bakmak durumumuzu anlamamıza yardımcı oluyor. 18 yıl önce 2004 yılında yapılan Teknik Kongredeki oturumlardan birisi 2023 Penceresinden İnşaat Mühendisliği Vizyonu başlıklı paneldi. Panel aslen TÜBİTAK'ın 2003-2023 strateji belgesinin ve bu belgedeki alanımızla ilgili konuların değerlendirildiği bir oturum olmuştu.

Evet 2023 geldi çattı! Neydi hedefler? Neydi beklentiler ve umutlar? Neydi ön görülen ve olması gereken şeyler?

2003 yılında TÜBİTAK, Cumhuriyetimiz 100. yılını tamamladığında şöyle ön görüyordu Türkiye'yi;

- "Bölgesinde ve dünyada adil ve kalıcı bir barışın tesisi için çaba gösteren;
- Demokratik ve adil bir hukuk sistemine sahip;
- Yurttaşları ülkelerinin geleceğinde söz ve karar sahibi;
- Sağlık, eğitim ve kültür gereksinimlerinin karşılanması devlet tarafından güvence altına alınmış;
- Sürdürülebilir gelişmeyi gözetken; gelir dağılımı dengeli;
- Bilim, teknoloji ve yenilikte yetkinleşmiş; üreten; net katma değerini kendi beyin gücüne dayanarak artırabilen bir TÜRKİYE'dir." diyor vizyonumuz.

(TÜBİTAK'ın İnşaat, Ulaştırma ve Enerji konularında da hayat geçmemiş öngörülleri var. Açılıştan sonraki ilk çağrılı konuşmacımız olan sevgili hocam ve 17. Teknik Kongre Yürütme Kurulu Başkanı Sn. Ayşen Ergin daha detaylı bahsedecektir bu konulardan.)

Ancak dönüp baktığımızda son 18 yılımıza, bu vizyon belgesinde yazılanların bir tanesinin bile hayata geçmemiş olmasını, hatta tam tersi uygulamaların yapıldığını gördüğümüzde, nasıl değerlendirmeliyiz bu yazılanları?! Bunlar TÜBİTAK kadrolarının gerçekleştirilemeyecek ütöpik hayalleri miydi? Yoksa "nasıl olsa daha 18 yıl var kim öle kim kala" diyen inançsız siyasetçilerin göstermelik icraatları mıydı?

Değerli meslektaşlarım,

Bu yaklaşımı sadece TÜBİTAK Strateji belgesinde görmüyoruz. 2011 yılında yayınlanan ve 2012-2023 yıllarını kapsayan "Ulusal Deprem Stratejisi ve Eylem Planının amaç maddesi şöyle; *"depremlerin neden olabilecekleri fiziksel, ekonomik, sosyal, çevresel ve politik zarar ve kayıpları önlemek veya etkilerini azaltmak ve depreme dirençli, güvenli, hazırlıklı ve sürdürülebilir yeni yaşam çevreleri oluşturmaktır"* demektedir.

Şimdi şunu sormak gerekiyor; 11 yıllık zaman dilimi geldi geçti, başta İstanbul olmak üzere ülkemiz yurttaşları evlerinde otururken, işyerinde çalışırken, çocuklarını okula gönderirken, hastanede yatarken, sinemaya, tiyatroya alışverişe giderken, yolda yürürken, seyahat ederken kendilerini depreme karşı güvende hissediyorlar mı? Elbette ki alınacak cevap belli!

Peki bırakalım güvenli yapılaşmayı, mevcut binalarımızın durumunu biliyor muyuz? Mevcut binalarımızın envanteri var mı? Hayır! 2017 yılı itibarıyla bunların çıkarılmış olması gerekmekteydi oysa!

Peki diyelim ki yetişmedi! Bazı belediyeler hariç olmak üzere bu konuda devletin bir çalışması var mı? Hayır! Varsa bile çok gizli yürütülüyor olmalı ki biz bilmiyoruz!

Kamuoyunda İzmir Depremi olarak bilinen Sisam depreminin 2. yıl dönümündeyiz. Bu deprem sonrası kurulan Meclis Araştırma Komisyonunun geçen yıl yayınlanan raporuna göre envanter çalışmasının, riskli bina tespitinin yöntemi bile çıkarılmış durumda değil.

Oysa biz, 18 yıl önce, 2004'te gerçekleştirdiğimiz Teknik Kongremizde bilimsel bir yöntemle bina tespit ve değerlendirme çalışmalarının nasıl yapılacağını tartışıp değerlendirmekteydik.

Sadece deprem alanında değil, biz 17. Teknik Kongrede mühendislik eğitiminin sorunlarını, çözüm yollarını, Cumhuriyetin 100. Yılında ulaşması gereken seviyeyi değerlendirip ülke kalkınmasındaki önemini vurgulamaktaydık.

Mühendisliğin niteliğinin artırılmasının, yetki ve sorumluluk kargaşasının sonlandırılmasının, mühendislikte yetkinleşmenin bu yetkinlik düzeylerine göre belgelendirmenin ve bu belgelendirmenin sonucuna göre de yetki ve sorumluluk verilmesinin gerekliliğini ifade ediyorduk. Bu gereklilikler sadece bizler tarafından değil, 2012 yılına kadar devlet kurumlarının ürettiği bütün plan, rapor ve benzeri dokümanlarda ifade edilmekteydi.

Gelinen nokta ne yazık ki başlangıç noktasından bir adım ileriye değildir. Fizikte “İş” Kuvvet x Yol olarak formüle edilmektedir. Harcanan efor ne olursa olsun alınan yol sıfır ise bir iş yapmış sayılmıyorsunuz.

Oysa biliyoruz ki Türkiye’nin çok kısa zaman içerisinde çok büyük atılımlar yapıp, büyük gelişmeler sağlayabilecek imkanları ve kapasitesi mevcuttur. Yeter ki bu konuda samimi bir istek, kararlı bir irade ortaya konulsun. 18-20 yıl gibi süreler topyekün bir değişim, kalkınma ve gelişme için fazlasıyla yeterli bir zaman dilimidir. Türkiye tarihi tüm yoksunluklarına rağmen bunun örnekleriyle doludur.

Bizler Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği ve İnşaat Mühendisleri Odası olarak bunları dile getirdiğimizde, buna karşılık; yapmış oldukları “dev projeleri” dillendirmekte ve bizi bunları görmezden gelmekle suçlamaktadırlar. Fakat bu yapıları görmemek mümkün mü? Sadece ölçeksel büyüklükleriyle değil bütçesel büyüklükleriyle de fark edilmemeleri mümkün değildir. Her mühendislik yapısının etütleriyle, projesiyle, inşa yöntemleriyle, kullanılan malzemeleriyle mühendisliğe katkısı vardır ve bu durum inkâr edilemez bir gerçektir. Ancak her projenin insana, doğaya, topluma ve ülkeye katkısı var mıdır? İşte bu tartışılır!

Biz mühendisler yaptığımız yapıları putlaştırıp onlara tapınmayız. Bu siyasetçilerin davranış tarzı... Biz sorgularız!

Değerli meslektaşlarım,

Politik güç sahipleri, mühendislik eserlerinin simgesel gücünden yararlanmak isterler. Ya da salt güç gösterisine dönüşmüş simgesel yapılar yaptırırlar. Diğer yandan iktisadi çıkar çevreleri ise insanoğlunun en temel ihtiyaçları olan, barınma, enerji, ulaşım, su gibi alanların en büyük kâr getirisine sahip alanlar olduğu bilinciyle yatırım yapar ve bu doğrultuda siyasi çevreleri yönlendirirler.

Siyasi yöneticiler ile sermaye çevrelerinin iç içe geçmiş ihtiyaçları mühendislik yapılarından beklentilerini de ortaklaştırmaktadır. Bu ortaklığın adı, bir yanıyla gösteriş diğer yanıyla kârlılıktır.

Yapının çevreye uyumu, bir planın parçası olup olmadığı, kültürel etkileşimi, toplumsal getirisi ve geleceğe katkısı onlar için önem taşımaz. Çünkü onlar için o yapıların kullanıcıları, tüketici veya seçmen olduğu sürece önemlidir.

İşte bu yüzden bugün ülkemizde, üzerinden araba geçmeyen otoyollar ve köprüler, yolcusu olmayan havaalanları, gemisi olmayan limanlar, kapasitesi dolmayan stadyumlar, hastası doktoru olmayan hastaneler, cemaati olmayan camiler yapılmakta, Kanal İstanbul gibi fanteziler üretilmektedir.

İşte bu yüzden TMMOB ve bağlı Odaları bahsettikleri “dev projelerine” karşı çıkmaktadır. Bu sorunları kamuoyunun gündemine taşımaktadır. Ve bu yüzden Odalarımız siyasal iktidarın hışmına maruz kalmakta, çeşitli bahaneler ve karalamalar ile işlevsizleştirmeye çalışılmaktadır.

Hak ve yetkilerini kısıtlayıp tırpanladıkları, ekonomik olarak çökertmeye çalıştıkları yetmezmiş gibi her birkaç yılda bir yasa değişikliğini gündeme getirerek etkisizleştirilmek istemektedirler.

TMMOB ve bağlı Odalarının bilimden ve toplumdan yana olan niteliğini ancak ve ancak üzerinde hiyerarşik baskı kurarak adeta Bakanlığın hiyerarşik bir altı haline getirerek yok edebileceğini bilen iktidar, bir kez daha yasa değişikliğini tartışma konusu yapmıştır. Bugün yapılmak istenen, bilim ve tekniği kamunun yararına sunan TMMOB ve diğer akademik meslek birliklerini parçalama, kamusal görevlerini ve bağımsızlığını zedeleyerek iktidara bağımlı kılma çabasıdır.

İnanıyoruz ki, her ne yapmaya çalışırlarsa çalışanlar gücünü üyesinden ve toplumdan alan ve 68 yıllık bir birikime sahip olan kurumlarımıza karşı besledikleri emellerinde başarılı olamayacaklardır. Türkiye Barolar Birliğinde yaşadıkları başarısızlık bunun en somut örneğidir. Yapılan araştırmalarda toplumdaki güvenilirliği Cumhurbaşkanlığından, Meclisten, Yargı Organlarından, YÖK’ten daha fazla olan kurumlarımızın dağıtılması sanıldığı kadar kolay olmayacaktır.

Değerli meslektaşlarım,

Son Teknik Kongremizden bu yana geçen 18 yılda planlanıp yapılmayanlardan ve planlanmamış yapılanlardan örnekler vermeye çalıştım.

Zaman sınırı mesleğimizle ilgili pek çok konuyu dile getirmemi engelliyor. İşsizlikten, liyakate; eğitimden, yetkinliğe; yapıların projelendirme, inşaa ve denetim süreçlerindeki sorunlara, ihale düzeninin çarpıklığına, inşaat sektörünün durumuna, konut sorunundan geliştirilen modellerin değerlendirilmesine; afet politikalarından, kentsel dönüşümlere; ulaştırma politikalarına, enerji politikalarına; planlama, planlı kalkınma ve planlı kentleşmeye kadar pek çok konu meslek-meslektaş konuları/sorunları olarak karşımızda durmaktadır. Bu başlıklar çeşitli etkinliklerle Odamızın gündeminde tutuluyor olmakla birlikte, bazı konular bu kongremizdeki panel ve sunumlarda da dile getirilecektir.

Sözlerime son verirken, Teknik Kongre platformunda 18 yıllık aradan sonra tekrar bir araya gelmiş olmaktan dolayı duyduğum mutluluğu ifade ediyor ve başarılı bir kongre geçireceğimize olan inancımla hepinize saygılar sunuyorum.